

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA**

10000 Zagreb • Ulica grada Vukovara 78

Zagreb, 16. siječnja 2002.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Tajništvo

**Predmet: STANJE U PLINSKOM SUSTAVU HRVATSKE S ANALIZOM
MOGUĆNOSTI OPSKRBE PETROKEMIJE, Kutina - izvješće**

U svezi prekida opskrbe prirodnim plinom "Petrokemija" u Kutini, Ministarstvo gospodarstva smatra potrebitim izvjestiti o sljedećim činjenicama:

- "Petrokemija" je veliki potrošač prirodnog plina koji u potrošnji u Hrvatskoj u posljednjih nekoliko godina sudjeluje s oko 20%.
- Oko 40% prirodnog plina Hrvatska osigurava uvozom.
- Zbog razvoja plinifikacije u Hrvatskoj raste potrošnja u općem sektoru pri čemu treba istaći rast potrošnje kategorije kućanstva-danas se troši gotovo 50% više nego li prije pet godina. Istovremeno se u tom razdoblju nisu povećavali transportni kapaciteti odnosno nisu se gradili novi magistralni plinovodi kojima bi se povećale mogućnosti opskrbe. To je posljedica neodgovarajuće politike cijena prirodnog plina.
- "Petrokemija" iako veliki potrošač nije željela sklopiti dugoročni ugovor s INOM već se je zadovoljavala godišnjim ugovorima. U tim je ugovorima INA jamčila isporuke Petrokemiji na razini od 70% njenih godišnjih potreba ali ne i za zimsko razdoblje - tako je i u ugovoru za 2001. godinu. Za isporuke tijekom zimskih mjeseci INA je imala pravo smanjiti isporuke na minimum ukoliko je to nužno radi održavanja sigurnosti plinskog sustava i "Petrokemija" je to znala i potpisala. INA je jamčila isporuku 350 milijuna m³, a razliku do oko 500 milijuna m³ će isporučiti u skladu s mogućnostima u plinskom sustavu. Dakle, može se konstatirati da se ne događa ništa posebno niti izvanredno.

- Temeljem tako ugovorenih odnosa te uvažavanja karakteristika njene potrošnje odnosno mogućnosti da troši ljeti velike količine odnosno da se može smanjiti njena potrošnja zimi "Petrokemija" je uvijek imala nižu cijenu prirodnog plina od svih ostalih potrošača.
- Vlada Republike Hrvatske je u siječnju 2001. godine odobrila slobodno formiranje cijena umjetnih gnojiva čime su "Petrokemiji" stvoreni uvjeti da se počne tržišno ponašati. Isto tako "Petrokemiji" se od 1. siječnja 2002. temeljem Zakona o tržištu plinom daje pravo slobodnog izbora isporučioaca prirodnog plina. U svom strateškom razvoju "Petrokemija" se mora odlučiti kako će i s kim to pravo realizirati.
- Dakako, ne smije se zaboraviti da je "Petrokemiji" dug INI za isporučeni plin od 360 milijuna kuna otpisan!
- Vlada Republike Hrvatske je kod donošenja Uredbe o carinskoj tarifi za 2002. godinu ponovo radi zaštite domaće proizvodnje propisala carine za umjetna gnojiva, koje su tijekom 2001. godine nakon ukidanja mjera neposredne kontrole cijena, a na zahtjev potrošača umjetnih gnojiva bile ukinute. Carine se odnose na uvoz iz zemalja s kojima RH nije sklopila ugovore o slobodnoj trgovini i Bugarsku, te za ureu, NPK i KAN i iznose od 5 - 11,6%.
- Također, Vlada Republike Hrvatske je, radi nadzora nad uvozom, a u cilju sprečavanja uvoza umjetnih gnojiva pod uvjetima koji bi mogli nanijeti štetu domaćem proizvođaču (uvoz po dampinškim ili subvencioniranim cijenama), Uredbom o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola, propisala dozvole za uvoz umjetnih gnojiva podrijetlom iz zemalja koje nisu članice Svjetske trgovinske organizacije. Dozvole za uvoz izdavat će Ministarstvo gospodarstva. S obzirom na stanje u proizvodnji i potrebama za umjetnim gnojivima na europskom i svjetskom tržištu uvoz se može očekivati samo iz ovih zemalja, a daleko manje iz zemalja zapadne i srednje Europe odnosno zemalja s kojima je RH sklopila ugovore o slobodnoj trgovini.

Stanje krajem prošle godine odnosno početkom ove godine, a što je konstatirano i potvrđeno, na sastanku ministra gospodarstva Goranka Fižulića 14. siječnja u Ministarstvu gospodarstva s predstavnicima Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, Petrokemije, INE i najvećih potrošača, odnosno distributera prirodnog plina kad se se raspravljalo o stanju u plinskom sustavu Hrvatske i analizirala mogućnost opskrbe plinom kutinske "Petrokemije", je sljedeće:

Zaključeno je da za sada nema uvjeta za puštanje u rad "Petrokemije" iz Kutine, s obzirom da je stanje u plinskom sustavu prenapregnuto, odnosno postoji debalans u korist potrošnje iako su istodobno svi raspoloživi načini opskrbe plinom u punoj funkciji. Stoga je puštanje u rad "Petrokemije" moguće tek u slučaju zatopljenja.

S obzirom na vremenske prognoze s kojima se raspolaže, ne očekuje se puštanje u rad tvrtke do kraja ovog tjedna. Procjenit će se ponovno za sedam dana je li to moguće napraviti prije 1. veljače ove godine.

U plinskom sustavu Hrvatske potrošnja plina je u satima vršnog opterećenja koje iznosi preko 500.000 m³/h trenutno veća od ukupne dobave za 50.000 m³/h, s time da su domaća proizvodnja, uvoz i dobava iz skladišta maksimalni. To je u jednom dijelu posljedica ovogodišnjih niskih temperatura, a u drugom razvoja potrošnje zadnjih nekoliko godina.

Također je konstatirano da nema dovoljno velikih potrošača plina koji bi se mogli isključiti, odnosno prijeći na alternativna goriva - mazut. Oko 70% potrošnje odnosi se na male potrošače, odnosno kućanstva. Svi potrošači imaju ugovore s Inom o isporuci plina, a samo "Petrokemija" ima u svom ugovoru stavku o mogućnosti iskapčanja kod niskih temperatura. Zato je "Petrokemija" imala i nižu cijenu prirodnog plina od ostalih potrošača.

Minimalna količina plina koju bi trebalo "pronaći" da bi se pokrenula proizvodnja u Petrokemiji (minimalno 60.000 m³/h za sirovinne potrebe, a ona sad troši 16.000 m³/h za energetske potrebe) je oko 45.000 m³/h. U slučaju poboljšanja stanja u plinskom sustavu od strane Ine bi se moglo osigurati 25.000 m³/h, što znači da još uvijek nedostaje 20.000 m³/h. Dakako, pri tome bi "Petrokemija" svoju energetske potrošnju prebacila na mazut.

Od strane velikih potrošača, uključujući i HEP, u ovom trenutku nije moguće osigurati niti polovicu tog iznosa njihovim prelaskom na drugo gorivo te potpunim ili djelomičnim isključenjem. Ina i HEP će u najkraćem mogućem roku razmotriti mogućnost prelaska rada određenih objekata s prirodnog plina na alternativna goriva i o tome izvjestiti Ministarstvo gospodarstva. Mogućnosti redukcije preuzimanja ugovorene količine plina načinjena je u HEP-u i dostavljena Ministarstvu gospodarstva. Ona pokazuje da ukupna tehnološki moguća redukcija potrošnje plina u termoelektranama na lokacijama EL TO Zagreb i Osijek iznosi do 12.000 m³/h ali uz neprihvatljivo visoke rizike ugrožavanja sigurnosti i pouzdanosti elektroenergetskog sustava. Na dan 14. siječnja potrošnja električne energije u 2002. godini bila je 23% veća nego li u 2001. godini. S obzirom na trajanje zimskih uvjeta s nižim temperaturama od prosječnih cijeli prosinac pa do sada interesantno je pokazati neke od podataka u svezi proizvodnje električne energije:

(MWh)	14.01.2001.	%	14.01.2002.	%
Proizvodnja HE	28 904	68,8	14 111	26,8
Proizvodnja TE	14 803	35,2	26 514	50,4
Uvoz-Izvoz	- 1 683	- 4,0	12 024	22,8
Ukupna potrošnja	42 024	100,0	52 649	100,0

odnosno utroška i pričuva goriva:

	14.01.2001.	14.01.2002.
Potrošnja plina (000 m ³)	1 715	2 043
Potrošnja lož ulja (t)	1 402	4 338
Potrošnja ugljena (t)	2 420	1 789
Pričuva lož ulja (t)	124 991	58 827
Pričuva ugljena (t)	177 589	120 770
Pričuva vode (GWh)	1026	308

Ministarstvo poljoprivrede će napraviti projekciju potreba gnojiva za proljetnu sjetvu i prihranu.

Upravo iz razloga da se ne događaju ovakve situacije te da se zna i može utvrditi kako briga tako i odgovornost i za opskrbu i za razvoj, temeljem Reforme energetskeg sektora u srpnju prošle godine donešen je "paket" energetskeg zakona čija je primjena od 1. siječnja ove godine te se sada odnosno u budućnosti mogu pokrenuti zakonima predviđene obveze odnosno mogućnosti od kojih napominjemo samo one najvažnije za ovu problematiku: Člankom 9. Zakona o energiji (NN br.68/01) predviđeno je da Vlada donosi energetske bilansu za iduću godinu najkasnije do 15. prosinca tekuće godine. Do sada nije bilo takve zakonske obveze. Isto tako, Zakonom o tržištu plina (NN 68/01) precizno su utvrđene obveze glede opskrbe, dobave i transporta plinom te u tom smislu i utvrđivanje planova razvoja odnosno izgradnje neophodnih objekata. Primjena narečenih zakona otklonit će dio problema već za iduću zimsku sezonu dok će jedan dio problema zahtijevati nešto dulji period odnosno onoliko vremena koliko je potrebno za donošenje odluka i izgradnju potrebne infrastrukture, a što će ovo Ministarstvo maksimalno ubrzati.

Temeljem narečenih činjenica, a nakon dodatno održanog sastanka 16. siječnja s Ministarstvom poljoprivrede i šumarstva, Ministarstvom graditeljstva, obnove i javnih radova i Ministarstvom zaštite okoliša i prostornog uređenja, Ministarstvo gospodarstva, predlaže Vladi Republike Hrvatske sljedeće zaključke:

1. Prihvaća se izvješće Ministarstva gospodarstva "Stanje u plinskom sustavu Hrvatske s analizom mogućnosti opskrbe Petrokemije, Kutina".
2. Zadužuje se Ministarstvo gospodarstva da temeljem novih energetskeg zakona žurno pristupi izradi Energetske bilanse te naloži odgovarajućim energetskeg subjektima u skladu s novim energetskeg zakonima izradu potrebnih razvojnih planova i programa izgradnje. O tome će se izvjestiti Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja
3. Zadužuje se Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva da izradi bilansu potreba Hrvatske za svim vrstama mineralnih gnojiva.
4. Zadužuje se Ministarstvo gospodarstva da zajedno s INOM prati dnevno razvoj situacije u plinskom sustavu te utvrdi uvjete za puštanje "Petrokemije" u pogon.

5. Zadužuje se Ministarstvo gospodarstva da u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede i šumarstva prati stanje u opskrbi domaćeg tržišta mineralnim gnojivima i u skladu s Uredbom o određivanju robe koja se uvozi i izvozi na temelju dozvola, osigura potrebne dozvole za uvoz mineralnih gnojiva, a radi sprečavanja nestašica ukoliko Petrokemija Kutina ne zadovolji potrebe domaćeg tržišta predloži privremeno snižavanje odnosno ukidanje carina za umjetna gnojiva.
6. Zadužuju se predstavnici Vlade u NO Petrokemije, Kutina da provjere aktivnosti Uprave Petrokemije glede planirane proizvodnje, remonta i ostalih uvjeta rada i poslovanja tvrtke.

Goranke Fižulić, dipl.ing.

Goranke Fižulić

Dostavljeno:

- MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA
- MINISTARSTVO GRADITELJSTVA, OBNOVE I JAVNIH RADOVA
- MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PROSTORNOG UREĐENJA